

Олійник Максим
Здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
Науковий керівник: **Коваль Н.В.**,
канд.екон.наук, доцент кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК ОСНОВНИЙ ПОКАЗНИК МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ

Заробітна плата являє собою один з головних показників і чинників рівня соціально-економічного життя кожної країни, колективу, людини. Найгострішою соціальною проблемою в Україні є велика різниця між високою вартістю життя і низькою ціною праці. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про оплату праці» [1] заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Сьогодні складна демографічна ситуація, проблеми із зайнятістю сільського населення демонструють реалії та потребують передбачення перспектив у формуванні та розвитку людських ресурсів України. Слід відмітити, що за останні роки спостерігалася стійка тенденція до зменшення чисельності населення, особливо вона чітко проявлялася серед сільського населення. Так, число населення України за 2017-2019 роки зменшилося на 431 тис. осіб, і у 2019 р. складало 42153,2 тис. чол. [5, с.462].

В останні роки інтенсивно розвивалися міграційні процеси. В основному селяни мігрують у великі міста, регіони України та країни ближнього і дальнього зарубіжжя. Основними причинами міграції стали: відсутність роботи, сфери прикладання праці, нерозвиненість підприємств сфери послуг, що й сприяє низькому добробуту сільських жителів [4, с. 119].

В даний час рівень життя сільського населення визначається за ступенем задоволення його матеріальних, духовних і соціальних потреб. Тут звертаємо увагу на матеріальний аспект за яким передбачається обсяг сукупних і грошових доходів населення, структура душевих витрат, середньомісячний розмір заробітної плати та пенсій, обсяг споживання основних продуктів харчування, забезпеченість житлом, транспортом і зв'язком, комунальними послугами, закладами охорони здоров'я, освіти, культури [4].

Європейська комісія визнала за необхідне мати єдиний для країн ЄС розмір мінімальної оплати, щоб не допускати здешевлення робочої сили. Серед 40 європейських держав Україна знаходиться на передостанньому місці в Європі за добробутом громадян найбідніших країн [3, с. 79]. Нижчий рівень оплати сільськогосподарської праці порівняно з іншими галузями економіки, погіршення мотивації праці, низько кваліфіковане управління персоналом, відсутність збалансованості між трудовими ресурсами та робочими місцями спричиняють щорічне вивільнення працюючих із сільськогосподарського виробництва. В цей же час спостерігаємо значний ріст середньомісячної заробітної плати в галузях основних видів економічної діяльності на підприємствах України (табл. 1).

З даних табл. 1 можна побачити, що середня заробітна плата штатних працівників в економіці країни у 2019 р. становила 10497,0 грн., що на 3393,0 грн. більше ніж у 2017 р. У звітному році середньомісячна номінальна зарплата штатних працівників у сільському господарстві складала 8738 грн., що значно менше порівняно із зарплатою у промисловості, оптовій та роздрібній торгівлі.

На сьогоднішній день в Україні існують такі види диференціації доходів населення, як: регіональна, галузева, між різними секторами економіки, між різними соціальними групами. Звісно, таке становище негативно позначається на життєвому рівні населення, стані економіки України, адже фактор високої диференціації починає гальмувати економічне зростання [6, С. 143].

Зміни у розмірі середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності, грн.

Види діяльності	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2019 р. до 2017 р., %
Усього	7104	8865	10497	147,8
Сільське, лісове та рибне господарство	6057	7557	8856	146,2
у т.ч. сільське господарство	5761	7166	8738	151,7
Промисловість	7631	9633	11788	154,5
Будівництво	6251	7845	9356	149,7
Оптова та роздрібна торгівля	7631	9404	10795	141,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	7688	9860	11704	152,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	4988	5875	6730	134,9
У відсотках до середньомісячної номінальної заробітної плати				
Сільське, лісове та рибне господарство	85,3	124,8	117,2	x
у т.ч. сільське господарство	81,1	124,4	121,9	x
Промисловість	107,4	126,2	122,4	x
Будівництво	88,0	125,5	119,3	x
Оптова та роздрібна торгівля	107,4	123,2	114,8	x
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	108,2	128,3	118,7	x
Тимчасове розміщування й організація харчування	70,2	117,8	114,6	x

Джерело: за даними Головного управління статис

и[2]

Для боротьби з наявною глибокою диференціацією населення України необхідно удосконалювати механізм регулювання вирівнювання в доходах диференціації і основними шляхами можуть бути: запобігання виникнення заборгованості з виплат заробітної плати шляхом надання їй статусу першочергового платежу на підприємствах; обмеження корумпованості та тінізації підприємницької сфери через сприяння розвитку малого бізнесу і формування середнього класу в Україні; зниження обтяжливого оподаткування та стабілізації податкового законодавства; стримування інфляції; захист конкуренції; підвищення ефективності виробництва, що призведе до зростання рівня оплати праці та підвищення частки заробітної плати у виробленому продукті [6]. Занижена заробітна плата призвела сьогодні до скорочення вкрай

необхідного для економіки держави попиту і підірвала загальний рівень впевненості суспільства в майбутньому. Тому сьогодні одним із пріоритетних завдань держави повинно стати стимулювання внутрішнього споживання та підвищення купівельної спроможності населення. До того ж, лише справедливий розподіл доходів у реальному секторі економіки допоможе подолати бідність в Україні.

Вважаємо, що підвищення заробітної плати – це потужний стимул для всебічного розвитку вітчизняної економіки, завдяки якому можна розраховувати на зростання внутрішнього попиту, піднесення національного виробництва, створення нових робочих місць, загальне поліпшення життя населення та формування в суспільства відчуття захищеності та впевненості в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Закон України № 108/95-ВР від 24.03.1995 «Про оплату праці» [електронний ресурс]. Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. Державна служба статистики України [електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Дієсперов В.С. Оплата сільськогосподарської праці / В.С. Дієсперов // Економіка АПК. 2012. № 9. С. 76-83.
4. Коваль Н.В. Заробітна плата як основний показник матеріального добробуту сільського населення. Матеріали науково-практичної інтернет-конференції: наукові орієнтири розвитку України в умовах євроінтеграції. ПДАТУ, ПВНЗ «Хмельницький економічний університет», м. Хмельницький – Тернопіль: Крок-2013. С. 119-122.
5. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2018 рік. Хмельницький, 2019. С. 462.
6. Стрілецька І. Диференціація доходів в Україні, шляхи її вирівнювання. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Стратегія підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору економіки». Херсон, 2014. (22-23 квітня). С. 141-143.